

Pasieka - słodki interes prawie dla każdego (cz.2)

Autor: Tadeusz Śmigielski

Data: 30 czerwca 2018

Opłacalność pasieki osiągamy wtedy, gdy są spełnione warunki gwarantujące jej produktywność. Jednym z nich jest ocena zasobności pastwiska pszczelego.

Uwaga! Artykuł jest drugą częścią cyklu! Jeśli nie zrobiłeś tego wcześniej, [zajrzyj do pierwszej części](#).

Pożytek naturalny i sztuczny (fot. T. Śmigielski)

Pasieka a pożytki pszczele

W terenie, w którym jest planowana pasieka, należy szacunkowo określić powierzchnię naturalnych zbiorowisk roślinnych. Bierze się tu pod uwagę zbiorowiska naturalne, takie jak lasy, użytki zielone, roślinność występującą przy rzekach i zbiornikach wodnych, nieużytki, wrzosowiska. Istotne są również zbiorowiska sztuczne i pola z roślinnością uprawną. Trzeba sprawdzić, czy w najbliższym otoczeniu występują sady i ogrody, parki, rośliny oleiste, gryka, motylkowe, strączkowe itp. To od nich będzie zależeć opłacalność pasieki. – *Rolnik musi się zastanowić, czy pszczoły w jego rejonie będą miały co jeść? – tłumaczy Jan Ślósarz, pszczelarz praktyk i były doradca Małopolskiego ODR. – Musi sprawdzić, czy w pobliżu są lasy, nieużytki, czy uprawiane są rośliny przydatne dla pszczoł, np. rzepak. Może przecież się okazać, że typowany region jest „pustynią” dla pszczoł, bo uprawia się tam wyłącznie rośliny nieprzydatne dla tych owadów, np. zboża czy kukurydza. Wtedy jedynym wyjściem będzie wywołanie pasieki na przydatne pastwiska pszczele.*

Jak daleko lata pszczoła?

Innym, istotnym czynnikiem, który należy wziąć pod uwagę, to odległość w jakiej jest położona pasieka od najbliższych pożytków. – *Pszczoły mogą pokonać dystans kilku kilometrów, ale z punktu widzenia ich wydajności jest to odległość nieekonomiczna – mówi Jan Ślósarz. – Przyjmuje się, że do pożytku oddalonego o jeden kilometr owady mogą dziennie wykonać dwadzieścia lotów. Przy odległości pożytku od pasieki wynoszącej 200 metrów liczba lotów może wynieść nawet 60 – dodaje. Złotym środkiem wydaje się wyznaczenie promienia efektywnego lotu pszczoł, który wynosi 1,5 km a najwyżej 2 km od pasieki. W tak wyznaczonym obszarze (odpowiednio 706 ha i 1256 ha) praca owadów jest najbardziej wydajna, a opłacalność pasieki największa. Tak więc planując „pszczeli biznes”, należy zorientować się, gdzie najlepiej usytuować pasiekę.*

Rzepak to jeden z najbardziej pożądanых pożytków, dzięki niemu opłacalność pasieki może być wyższa. (fot. T. Śmigiełski)

Wydajność miodowa

Wydajność miodowa oznacza ilość miodu, jaką można osiągnąć z 1 ha uprawy lub innego zbiorowiska roślin w ciągu sezonu wegetacyjnego. Znając wydajność miodową gatunków roślin występujących w określonym wcześniej promieniu efektywnego lotu pszczół warto pokusić się o szacunkowe obliczenie pozyskania miodu. Znamy wydajność miodową środowiska należy również wziąć pod uwagę procent wykorzystania **pożytku pszczelego**, który wynosi 50% dla nektaru i tylko 10% dla spadzi. Aby obliczenia były dokładne powinniśmy uwzględnić także pszczele rodziny sąsiadów. Po dokonaniu bilansu możemy w przybliżeniu określić ilość miodu oferowanego przez środowisko na jedną pszczelą rodzinę. Nie jest to jeszcze miód towarowy, bo rodzina pszczela zużywa część miodu na swoje potrzeby (ok. 80 – 90 kg).

Plantacja kukurydzy – uprawa nieprzydatna dla pszczoł (fot. T. Śmigieński)

Wydajność miodowa i pyłkowa

Poniżej prezentujemy wartość miodową i pyłkową wybranych roślin, która może być pomocna przy obliczeniu opłacalności słodkiego interesu.

- **Las iglasty, mieszany** /nektar/ 70 kg miodu/ha.
- **Las iglasty** /spadzi/ do 700 kg miodu/ha.
- **Użytki zielone** 40 kg miodu/ha.
- **Grunty orne** /chwasty, ew. poplony/ 10 kg miodu/ha.
- **Sady** 20 kg miodu/ha.
- **Roślinność nadrzeczna** 100 kg miodu/ha.
- **Wrzos** 50 – 100 kg miodu/ha.
- **Rzepak ozimy** 80 – 150 kg miodu/ha.
- **Gorczyca biała** 40 – 90 kg miodu/ha.
- **Malina** 50- 250 kg miodu/ha.
- **Borówka** do 100 kg miodu/ha.
- **Gryka** 100 – 250 kg miodu/ha.
- **Koniczyny** 100 – 120 kg miodu/ha.
- **Nostrzyk biały** 200-600 kg miodu/ha.
- **Facelia** 200 kg i więcej miodu/ha.
- **Nawóz** 300 kg – 750 kg miodu/ha.
- **Lipa** 1200 kg/ha.
- **Klon** 1000 kg miodu/ha.
- **Robinia akacjowa** 1800 kg miodu/ha

W naszych warunkach **rekordzistą w produkcji pyłku jest mniszek pospolity** dostarczający 300 kg pyłku z ha. Dużo pyłku dostarcza też **facelia** – 150-200 kg/ha, **nostrzyk** – 40-150 kg/ha, **chaber bławatek** – 60 kg/ha, **koniczyny** – 30 kg/ha, **gorczyca** – do 100 kg/ha, **rzepak ozimy** – 60-150 kg/ha.

Opłacalność pasieki zależy od pszczoł

Gdy mamy już ule i zdobyliśmy podstawowy sprzęt do obsługi pasieki przyszła pora na zakup pszczoł. **Jan Ślósarz** początkującym pszczelarzom wskazuje trzy sposoby pozyskania pszczoł. Najprostszym z nich jest ich zakup od sąsiada. – *Jeśli zamierzamy nabyć całe rodziny wraz z ulami, to najlepiej zrobić to jesienią lub wczesną wiosną, gdy nie ma mrozów a pszczoły dość długo nie latały. Chodzi o to, aby zapomniały o starym miejscu usytuowania ula* – radzi doświadczony

pszczelarz. – *W czasie transportu trzeba zatkać wylot, aby „pszczoły nie wybryzgiwały”* – dodaje. Innym sposobem jest zamówienie u praktykującego pszczelarza **odkładu**, czyli niewielkiej rodziny, którą należy przewieźć w transportówce do swojego ula. Odkład trzeba zaopatrzyć w nową matkę. Najbardziej popularnym sposobem pozyskania pszczół staje się zakup odkładów z młodą, **czerwiącą matką** i **czerwiem** w transportówkach. Jest to o tyle korzystne, że dokonując takiej transakcji za pośrednictwem związku pszczelarzy można liczyć na częściowy zwrot kosztów.

Krok drugi – instrukcja obsługi ula

O podstawowych czynnościach pozwalających „młodemu” pszczelarzowi poznać bliżej ul i jego obsługę już wkrótce na stronach [agrofakt.pl](https://www.agrofakt.pl). Polecamy również część pierwszą artykułu.

Słowniczek pszczelarza

Pszczoły ulowa – młode pszczoły (do 3 tygodni), zajmujące się pracą w ulu. Są to magazynierki, karmicielki, strażniczki, woszczarki, pszczoły sprzątające.

Pszczoły lotne – pszczoły starsze, pracujące w polu (zbieraczki, zwiadowczynie, rabusie).

Propolis – kit pszczeli. Żywiczna substancja zbierana przez pszczoły z pęków drzew, służy do uszczelniania gniazda. Ma silne właściwości bakteriobójcze.

Mleczko pszczele – wydzielina gruczołów gardzieliowych młodych pszczół robotnic, tzw. karmicielek, używana w rodzinie do karmienia młodszych larw oraz matki przez cały okres jej rozwoju larwalnego i w czasie czerwienia.

Napszczelenie – liczba rodzin na 1 km². W Polsce średnie napszczelenie jest niewystarczające i sięga zaledwie 50% potrzeb związanych z zapylaniem roślin /3 rodziny /km².

Pszepszczelenie – zbyt duże zagęszczenie pasiek w danym terenie.

Sklepienie „na sucho” – miódzyskiem a zasklepem jest warstewka powietrza.

Sklepienie „na mokro” – zasklep przylega do miodu.

Osyp zimowy – martwe pszczoły oraz inne zanieczyszczenia leżące na dnie ula po zimowli.

Wziątek – czynniki wpływające na pszczoły mogą przynieść do ula.

Zatwór – przegroda oddzielająca ramki z pszczołami od pustej części ula.

Zasklep – wieczko komórki plastra wytwarzane przez robotnice na komórkach z miodem lub czerwiem.